

Ο Δρόμος

*που οδηγεί
στην
Οικονομική Ελευθερία*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΟΡΑΜΑΤΙΣΤΕΙΤΕ – ΕΣΤΙΑΣΤΕ - ΠΡΟΧΩΡΗΣΤΕ ΣΕ ΔΡΑΣΗ
2. ΠΩΣ ΘΑ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΤΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
3. ΤΑ ΤΡΙΑ ΠΟΥΓΚΙΑ ΤΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ
4. ΟΧΥΡΩΣΤΕ ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΣΑΣ
5. ΕΥΚΑΙΡΙΑ- ΑΝΑΒΛΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
6. Η ΠΑΓΙΔΑ ΤΗΣ ΣΥΝΗΘΕΙΑΣ
7. ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ – ΜΕΝΤΟΡΕΣ
8. ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΑΣ ΜΕΛΛΟΝ

1

1.ΟΡΑΜΑΤΙΣΤΕΙΤΕ – ΕΣΤΙΑΣΤΕ - ΠΡΟΧΩΡΗΣΤΕ ΣΕ ΔΡΑΣΗ

Κάθε ανθρώπινο επίτευγμα γίνεται δύο φορές. Την πρώτη, όταν κτίζεται στο μυαλό του δημιουργού του και τη δεύτερη, όταν υλοποιείται. Ο Ελ Γκρέκο και ο Μιχαήλ Άγγελος, πριν πιάσουν το πινέλο και τις μπογιές, είχαν ήδη φτιάξει τα αριστουργήματά τους στο μυαλό τους. Το ίδιο και ο Φειδίας με την Ακρόπολη και ο Πραξιτέλης με τον Ερμή. Όλα τα σύγχρονα κτίρια, οι γέφυρες και οι ουρανοξύστες, προτού περάσουν στο στάδιο της υλοποίησης, έχουν υπάρξει στο μυαλό των δημιουργών τους.

Ακόμα και το πιο αδύνατο πλάσμα στον κόσμο, λέει ο Σκωτσέζος συγγραφέας και φιλόσοφος Τόμας Καρλάιλ, αν συγκεντρώσει όλες του τις δυνάμεις σε ένα σκοπό, μπορεί να πετύχει πολύ μεγάλα πράγματα. Όμως, ακόμα και ο ισχυρότερος άνθρωπος, αν διασκορπίσει τις σκέψεις του και τις επιθυμίες του, δεν θα πετύχει τίποτα. Μια σταγόνα νερού, που στάζει επίμονα πάνω σε μια πέτρα, είναι ικανή να την τρυπήσει σε αντίθεση με έναν ορμητικό χείμαρρο, που απλά θα την καταβρέξει χωρίς να αφήσει τα ίχνη του πάνω της.

Ο Αμερικανός συγγραφέας David Thoreau είχε γράψει : «Όταν κάποιος βαδίζει με αυτοπεποίθηση στην κατεύθυνση των ονείρων του και αγωνίζεται να ζήσει τη ζωή που έχει φανταστεί, θα γνωρίσει απρόσμενη επιτυχία και μάλιστα πολύ σύντομα».

Εσείς πώς οραματίζεστε το μέλλον σας; Ποιους στόχους έχετε και τι έχετε κάνει για να τους πετύχετε; Όλοι οι στόχοι, για να πραγματοποιηθούν χρειάζονται ένα όχημα που θα σας οδηγήσει στην οικονομική ελευθερία. Θα χρειαστείτε πειθαρχία και ενδεχομένως και θυσίες. Εσείς όμως μείνετε προσηλωμένοι και πιστοί στο στόχο σας. Ζήστε τη ζωή σας μέσα από αυτόν το στόχο σαν να τον έχετε ήδη πετύχει. Να είστε σίγουροι ότι θα τον κατακτήσετε.

Προσέξτε όμως, γιατί ακόμα και το καλύτερο σχέδιο δεν έχει αξία αν δεν υλοποιηθεί. Σημασία δεν έχει να προβλέψετε την καταιγίδα, αλλά να δημιουργήσετε το καταφύγιο που θα σας προστατέψει. Αν δεν περάσετε στη δράση, αλλά μείνετε στα λόγια, δεν θα έχετε την επιτυχία που οραματιστήκατε.

2

2. ΠΩΣ ΘΑ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΤΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Για να φτάσετε στην οικονομική ελευθερία θα πρέπει να το θέλετε, να το πιστέψετε, να φτιάξετε το οικονομικό σας σχέδιο και να πειθαρχήσετε σε αυτό. Χωρίς σχέδιο δεν μπορείτε να προχωρήσετε. Είναι σαν να ξεκινάτε ένα ταξίδι χωρίς να έχετε επιλέξει τον προορισμό. Ο στόχος θα πρέπει να είναι μετρήσιμος, δηλαδή να είναι και χρονικός και ποσοτικός. Θα πρέπει οπωσδήποτε να συνοδεύεται και από ένα σκοπό. Για παράδειγμα: “ Θέλω σε 20 χρόνια (χρονικός στόχος) να έχω συγκεντρώσει 100.000 ευρώ (ποσοτικός στόχος) για να έχω οικονομική ελευθερία και χρόνο να ταξιδεύω σε όλον τον κόσμο (σκοπός).

Ο πρώτος πυλώνας για την επίτευξη του στόχου είναι η εργασία. Το σημερινό σας εισόδημα είναι ο μοχλός που θα σας χτίσει ένα άνετο αύριο. Οι περιουσίες που κερδίζονται από κληρονομίες ή από τυχερά παιχνίδια, όσο μεγάλες και να είναι, στο 80 % των περιπτώσεων αποδεδειγμένα εξανεμίζονται. Ο λόγος είναι η έλλειψη σχεδίου και οικονομικής παιδείας.

Ο δεύτερος πυλώνας είναι το μαγικό 10%. Τι είναι αυτό; Από όσα χρήματα κερδίζετε από την εργασία σας, είτε αυτά είναι σταθερά είτε κυμαινόμενα, θα πρέπει με ευλάβεια να αποταμιεύετε το 10%. Για να το πετύχετε ευκολότερα, θα πρέπει να κάνετε απαραίτητα το εξής: Πρώτα να αποταμιεύετε το 10% του εισοδήματός σας και ύστερα να καταναλώνετε τα υπόλοιπα. Στην ουσία, πρώτα να πληρώνετε τον εαυτό σας και ύστερα όλους τους άλλους. Σύντομα θα καταλάβετε

πόσο εφικτό είναι και θα σας γίνει τρόπος ζωής. Θα εντυπωσιαστείτε με τη νέα σας αυτή συνήθεια και το πιθανότερο είναι να προσπαθήσετε να απαλλαγείτε από περιττά έξοδα και να αυξήσετε το ποσό της αποταμίευσης. Φυσικά δεν θα πρέπει να στερηθείτε τις χαρές της ζωής σας γιατί, όσο ανόητο είναι να ζει κανείς φτωχός για μια ζωή, άλλο τόσο είναι, πριν πεθάνει να ανακαλύψει ότι είναι πάμπλουτος και ότι δεν έζησε όπως έπρεπε να ζήσει.

Αφού λοιπόν έχετε αρχίσει και δημιουργείτε το δικό σας οικονομικό σχέδιο, θα πρέπει να ακολουθήσετε το τρίτο βήμα. Θα πρέπει να κάνετε τα χρήματα που αποταμιεύετε, να εργάζονται για εσάς. Να σας δίνουν δηλαδή υπεραξία είτε με τη μορφή του ανατοκισμού είτε μέσω σταθερών ροών. Προσοχή όμως στις δελεαστικές αποδόσεις που κάποιοι υπόσχονται. Θα χρησιμοποιήσω μία ρήση του Warren Buffett: «Καλύτερα ένα πουλί στο χέρι παρά δύο μέσα στο θάμνο».

Το χρήμα δεν είναι το σημαντικότερο στη ζωή, μπορεί όμως να επηρεάσει όλα όσα είναι σημαντικά όπως την υγεία, την ασφάλεια, την ψυχική διάθεση, τις ανθρώπινες σχέσεις. Ο χρόνος που μπορεί να σας απελευθερώσει, για να είστε κοντά στους ανθρώπους που αγαπάτε και να κάνετε τις δραστηριότητες που επιθυμείτε, είναι το μεγαλύτερο δώρο που μπορεί να σας προσφέρει.

3

3. ΤΑ ΤΡΙΑ ΠΟΥΓΚΙΑ ΤΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

Η απόδοση μίας επένδυσης λένε πως έχει σχέση με το ρίσκο της. Είναι όμως πάντα έτσι ή μήπως εξαρτάται περισσότερο από κάποιους παράγοντες όπως η γνώση, η εμπειρία και η πειθαρχία;

“Κανείς δεν έχασε αγοράζοντας γη” , “Τα ακίνητα ποτέ δεν χάνουν την αξία τους”, “Αυτή η επένδυση είναι ομόλογο”, “Αυτός είναι τράπεζα”. Μήπως όλες αυτές οι επιλογές δεν αποδείχτηκαν και τόσο σίγουρες; Γνωρίζετε πλέον πολύ καλά ότι η γη και τα ακίνητα έχουν χάσει σε μια δεκαετία από το 2008 τη μισή τους αξία. Οι τράπεζες χρεοκόπησαν και επιβίωσαν με τρεις ανακεφαλαιοποιήσεις, τις οποίες πλήρωσαν οι μέτοχοί τους και οι Έλληνες φορολογούμενοι. Στην Κύπρο έκανε για πρώτη φορά την εμφάνισή του το κούρεμα των καταθέσεων. Τα ελληνικά ομόλογα έχασαν με το PSI το μεγαλύτερο μέρος της αξίας τους. Καμία από τις παραπάνω επενδύσεις δεν θεωρούνταν επικίνδυνη. Κι όμως ήταν και μάλιστα πολύ. Τα παραπάνω παραδείγματα αποδεικνύουν ότι τίποτα δεν θα πρέπει να θεωρείται δεδομένο. Ακόμα όμως και σε αυτές τις περιπτώσεις η γνώση, η εμπειρία και η πειθαρχία προφύλαξαν πολλούς και τους βοήθησαν στον περιορισμό των ζημιών τους.

Η Αυτοπειθαρχία είναι γνώρισμα του πραγματικά ελεύθερου ανθρώπου γιατί δεν του αρέσει να του επιβάλλουν την πειθαρχία άλλοι. Όταν τρέφεστε υγιεινά και ασκείτε το σώμα και το μυαλό σας, το κάνετε γιατί δεν θέλετε να σας επιβάλλουν οι γιατροί μια ζωή γεμάτη φάρμακα και στερήσεις. Όταν σχεδιάζετε για το οικονομικό σας παρόν και μέλλον, το κάνετε γιατί δεν επιθυμείτε να το αποφασίζουν οι τράπεζες, οι εργοδότες σας, το κράτος ή οι δανειστές σας. Μήπως τελικά ο εγκρατής και πειθαρχημένος ζει καλύτερα και σήμερα και αύριο από εκείνον που δεν μπορεί να βάλει μία τάξη στη ζωή του;

Για να μπορέσετε να αντιμετωπίσετε με επιτυχία ή με όσο το δυνατό λιγότερες συνέπειες τα απρόοπτα που κρύβει το μέλλον, ξεκινήστε να δημιουργείτε τρεις διαφορετικούς λογαριασμούς. Έναν βραχυπρόθεσμο για τα τρέχοντα έξοδά σας, έναν μακροπρόθεσμο, που θα σας χρησιμεύσει για τη σιγουριά και την ασφάλειά σας και έναν τρίτο, ο οποίος θα σας δημιουργήσει τον πλούτο.

Ο πρώτος λογαριασμός θα σας δίνει άμεσα ρευστότητα, όταν αυτή θα σας είναι απαραίτητη. Θα προστατεύει τους άλλους δύο λογαριασμούς σας και θα τους διατηρεί ανέπαφους. Τα χρήματα που θα χρησιμοποιείτε, θα τα επιστρέφετε σε αυτόν το λογαριασμό με την πρώτη ευκαιρία ώστε να σας φανεί και πάλι χρήσιμος όταν προκύψει η ανάγκη.

Ο δεύτερος λογαριασμός θα σας χρειαστεί όταν θα σταματήσετε να εργάζεστε και θα βγείτε στη σύνταξη. Είναι ένας μακροπρόθεσμος αποταμιευτικός-συνταξιοδοτικός λογαριασμός εγγυημένων παροχών. Προσέξτε! Εγγυημένων παροχών και όχι ρίσκου. Συνήθως δημιουργείται μέσω Ιδιωτικών Συνταξιοδοτικών Προγραμμάτων. Θα σας εξασφαλίσει ένα εγγυημένο εφάπαξ ή μία ροή εισοδήματος, η οποία θα συμπληρώνει τη χαμηλή εθνική σύνταξη. Είναι ο πυλώνας που θα φωτίζει τα χρόνια της συνταξιοδότησής σας, ανεξάρτητα από την οικονομική κατάσταση που θα βρίσκεστε τότε.

Ο τρίτος λογαριασμός είναι αυτός που μπορεί να σας οδηγήσει στην οικονομική άνεση και ενδεχομένως στον πλούτο. Αποτελείται από επιχειρήσεις, ακίνητα, συμμετοχές σε εταιρίες, μετοχές και χρεόγραφα. Επειδή όμως όλα αυτά, εκτός από πλούτο, μπορούν να προκαλέσουν και οικονομική καταστροφή, προϋποθέτουν εξειδίκευση και εμπειρία.

Όλα τα πουγκιά έχουν τη δική τους μοναδική αξία. Έχουν όμως και μία αλληλουχία μεταξύ τους. Το καθένα είναι σκαλοπάτι για το επόμενο. Προχωρήστε βήμα- βήμα αργά και σταθερά.

Αν θελήσετε να ανεβείτε σε ένα ψηλό βουνό, ο καλύτερος τρόπος είναι να βάζετε σημάδια και να λέτε: «Εκεί πάνω θα σταματήσω για να

ξεκουραστώ». Πάρτε ανάσες, κοιτάξτε πιο ψηλά, στον επόμενο βράχο και συνεχίστε για το στόχο σας, την κορυφή. Διαφορετικά δεν θα τα καταφέρετε. Φτάστε εκεί που επιθυμείτε. Φτάστε εκεί που θα νιώσετε ευτυχισμένοι, είτε αυτό λέγεται ασφάλεια είτε σιγουριά είτε οικονομική ανεξαρτησία και πλούτος.

4

4. ΟΧΥΡΩΣΤΕ ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΣΑΣ

Το 1688 στο καφενείο του Edward Lloyd στο Tower Street του Λονδίνου οι πλοιοκτήτες, που το είχαν για στέκι τους, αποφάσισαν να κάνουν μία συμφωνία. Αιτία ήταν τα συχνά περιστατικά βύθισης καραβιών, τα οποία ήταν φορτωμένα με εμπορεύματα. Η ιδέα ήταν να υπάρχει ένα κοινό ταμείο, στο οποίο όλοι θα εισέφεραν πριν από κάθε ταξίδι ένα ποσό, ανάλογα με την αξία του εμπορεύματος που μετέφεραν. Αν κάποιο καράβι βυθιζόταν, θα αποζημιωνόταν από το κοινό ταμείο και ο ιδιοκτήτης του θα μπορούσε να το αντικαταστήσει και να εξοφλήσει και την αξία του μεταφερόμενου φορτίου. Έτσι ξεκίνησε η ιδέα της ασφάλισης στη νεότερη ιστορία.

Στην αρχαία Βαβυλωνία, το 1750 π. Χ. ο κώδικας του βασιλιά Χαμουραμπί, αναφέρεται, και μάλιστα πολύ ορθά διατυπωμένα, σε ταμείο αλληλοβοήθειας των εμπόρων (μεταφορέων). Σ' αυτόν τον κώδικα, συναντάμε διατάξεις, σύμφωνα με τις οποίες τα μέλη των καραβανιών είχαν χρέος να χρεωθούν από κοινού για τυχόν κλοπή, καταστροφή, απώλεια καμήλας, ή οποιαδήποτε άλλη ζημιά συνέβαινε στα καραβάνια, ακόμα και σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών. Στον ίδιο κώδικα, συναντάμε και άλλες πολλές διατάξεις, που θεσπίζουν την έννοια της θαλάσσιας αστικής ευθύνης και θαλάσσιας ασφάλισης.

Ας έρθουμε όμως στο σήμερα για να δούμε ποιες αιτίες μπορούν να σταθούν εμπόδιο στα σχέδιά σας. Μία νοσηλεία λόγω σοβαρής ασθένειας ή ατυχήματος είναι κάτι που κανείς δεν επιθυμεί. Ευχόμαστε να μην συμβεί ποτέ και σε κανέναν, αλλά αυτό δεν το αποφασίζουμε εμείς. Οδηγούμε αυτοκίνητό δεμένοι με ζώνη ασφαλείας και μηχανή φορώντας κράνος, αλλά δεν επιδιώκουμε να μας συμβεί ατύχημα για να δούμε πώς δουλεύουν. Αν όμως προκύψει, θα προστατέψουν τη ζωή μας. Οι νοσηλείες είναι από τις κυριότερες αιτίες χρεοκοπίας των νοικοκυριών παγκοσμίως. Ο εξυπνότερος τρόπος για να προφυλαχθείτε, εκτός από το να φροντίζετε όσο καλύτερα μπορείτε την υγεία σας, είναι να ασφαλίσετε αυτό το ενδεχόμενο επενδύοντας ένα ποσό μηνιαίως. Και λέμε εξυπνότερος γιατί, όσα χρήματα και να έχει κανείς, σίγουρα θα τα διαθέσει για τα αγαπημένα του πρόσωπα, αν ποτέ χρειαστεί.

Μία ακόμα δυσκολότερη κατάσταση προκύπτει αν φύγει από τη ζωή ή καταστεί ανίκανος για εργασία εκείνος που παρέχει εισόδημα στην οικογένεια. Τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης καταβάλλουν χαμηλές συντάξεις – επιδόματα και με προϋποθέσεις. Το εισόδημα που θα αποκομίσει ένας εργαζόμενος ηλικίας 40 ετών, με ετήσια έσοδα 20.000 ευρώ μέχρι τα 67 του, θα είναι 540.000 ευρώ. Όταν ρωτάω: “Ποιο είναι το μεγαλύτερο περιουσιακό σας στοιχείο;” οι περισσότεροι μου απαντάνε το σπίτι. Ίσως το παραπάνω παράδειγμα τους κάνει να αλλάξουν γνώμη.

Στη ζωή σας να βάζετε προτεραιότητες. Η οικογένεια είναι η σημαντικότερη. Με απλές και έξυπνες κινήσεις μπορείτε να την προστατέψετε. Έχετε δει τους ορειβάτες που με σκοινιά σκαρφαλώνουν απόκρημνες πλαγιές; Πάντα βάζουν ασφάλειες προτού να κάνουν το επόμενο βήμα για την κορυφή. Έτσι πρέπει να κάνετε και εσείς, για να μην κινδυνέψετε ποτέ να πάνε οι κόποι μιας ολόκληρης ζωής χαμένοι.

5

5 . ΕΥΚΑΙΡΙΑ- ΑΝΑΒΛΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οι ευκαιρίες στη ζωή του ανθρώπου είναι σαν τα πουλιά. Αν δεν τις αρπάξεις πετάνε, χάνονται και δεν ξαναγυρνούν. Ο Σενέκας είχε γράψει: “Δεν είναι πως δεν τολμάμε επειδή τα πράγματα είναι δύσκολα. Τα πράγματα είναι δύσκολα επειδή εμείς δεν τολμάμε.”

Είχα ακούσει σε ένα εκπαιδευτικό σεμινάριο μία διδακτική ιστορία. Κάποτε έγινε μία μεγάλη θεομηνία. Ήταν τέτοια η καταστροφή, που όλα τα σπίτια του χωριού γέμισαν νερό και οι περισσότεροι άνθρωποι πνίγηκαν. Ένας από αυτούς κατάφερε να σκαρφαλώσει στο καμπαναριό της εκκλησίας. Ήταν πολύ θρήσκος και προσευχόταν στο Θεό για να τον σώσει. Η στάθμη του νερού εν τω μεταξύ όλο και ανέβαινε ώσπου έφτασε στο καμπαναριό. Κάποια στιγμή πέρασε ένας συγχωριανός του με μία βάρκα και του είπε να μπει μέσα. Ευγενικά ο άλλος του αρνήθηκε, λέγοντάς του πως θα τον σώσει ο Θεός. Ύστερα από λίγο πέρασε άλλη βάρκα και μετά και άλλη, αλλά αυτός αρνιόταν να μπει ώσπου στο τέλος το νερό σκέπασε και το καμπαναριό και ο φίλος μας πνίγηκε. Όταν παρουσιάστηκε στο Θεό για να τον κρίνει, τον ρώτησε στενοχωρημένος γιατί, αφού είχε τη δύναμη, δεν τον γλίτωσε. Και ο Θεός του αποκρίθηκε: «Τόσες βάρκες σου έστειλα κι εσύ τις έδιωχνες. Τι άλλο ήθελες να κάνω;»

Πόσες φορές σας έχει τύχει να ψάχνετε κάτι και να μην το βρίσκετε ενώ αυτό είναι μπροστά σας; Αυτό συμβαίνει γιατί δεν βλέπουν τα μάτια, αλλά ο νους. Για την ακρίβεια ο νους δίνει την εντολή και τα μάτια την εκτελούν. Το ίδιο συμβαίνει και με τις ευκαιρίες στη ζωή μας. Συχνά είναι δίπλα μας για καιρό κι εμείς δεν τις καταλαβαίνουμε, δεν τους δίνουμε σημασία. Τις αντιλαμβανόμαστε μόνο όταν αυτές χαθούν ή όταν τις αρπάξει κάποιος άλλος. Και τότε μετανιώνουμε, αλλά το πουλί έχει πετάξει.

Ένας επισκέπτης σε ένα ατελιέ ζωγραφικής στο Παρίσι είδε, μεταξύ των άλλων, ένα άγαλμα που είχε σκεπασμένο το πρόσωπο από τα πολλά του μαλλιά και τα πόδια του είχαν φτερά.

- Ποιος είναι αυτός; Πώς ονομάζεται; , ρώτησε ο επισκέπτης το γλύπτη.
- Ευκαιρία! , απάντησε ο γλύπτης.

- Και γιατί το πρόσωπό της είναι κρυμμένο;
- Γιατί οι άνθρωποι το βλέπουν σπάνια, όταν αυτή τους πλησιάζει.
- Και γιατί έχει φτερά στα πόδια; , ξαναρώτησε ο επισκέπτης.
- Γιατί έρχεται γρήγορα και συνήθως φεύγει αμέσως. Και όταν φύγει, συνήθως δεν ξαναέρχεται και κανείς δεν μπορεί πια να την ξαναπιάσει! , απάντησε ο γλύπτης.

Η μεγαλύτερη παγίδα, που οδηγεί στην απώλεια μιας ευκαιρίας, είναι η αναβλητικότητα. Ο πατέρας μου πάντα μου έλεγε: “Μην αφήνεις για άλλη ώρα ό, τι μπορείς να κάνεις τώρα”. Τις περισσότερες φορές διακρίνουμε με μια πρώτη ματιά την ευκαιρία, αλλά συχνά παρασυρόμαστε από γνώμες άλλων. Οι περισσότερες ευκαιρίες χάνονται, επειδή ακούμε ανθρώπους που δεν έχουν καμία εμπειρία ή σχέση με το αντικείμενο.

Ένα υπέροχο ινδικό ρητό λέει: “Η άνοιξη πέρασε, το καλοκαίρι έφυγε και ο χειμώνας είναι εδώ. Το τραγούδι όμως που ήθελα να τραγουδήσω δεν το έχω τραγουδήσει ακόμα. Σπατάλησα τον καιρό μου να κουρδίζω και να ξεκουρδίζω την κιθάρα μου”.

6 . Η ΠΑΓΙΔΑ ΤΗΣ ΣΥΝΗΘΕΙΑΣ

Σε ένα πάρκο ζούσαν έξι αντιλόπες σε μία έκταση τεσσάρων στρεμμάτων. Τις περιστοίχιζε μία πέτρινη περίφραξη ύψους ενός μέτρου. Τα θηλαστικά αυτά είναι από τα γρηγορότερα στον κόσμο και διαθέτουν άλμα ύψους τριών μέτρων και μήκους εννέα. Καμιά όμως δεν έβλεπε τα καταπράσινα λιβάδια της ελευθερίας, παρόλο που αυτά ήταν δίπλα τους.

Ένας ελέφαντας ήταν όρθιος λίγο πιο πέρα στο χώρο του, έχοντας στο αριστερό του πόδι μία αλυσίδα. Η άλλη της άκρη ήταν δεμένη σε ένα μικρό πάσαλο στο χώμα. Πόσο δύσκολο πιστεύετε πως ήταν για αυτόν να ξεριζώσει το εμπόδιο που θα τον άφηνε να κυκλοφορήσει ελεύθερος; Καθόλου φυσικά για ένα θηρίο που μπορεί με τη δύναμή του να αναποδογυρίσει ακόμα και αυτοκίνητο. Κι όμως δεν πίστευε ότι μπορούσε να το κάνει. Και ξέρετε γιατί; Γιατί, όταν κάποτε τον έδεσαν εκεί, ήταν μωρό ακόμα. Προσπάθησε κάμποσες φορές να λυθεί, δεν τα κατάφερε και δεν το επιχείρησε ξανά από τότε. Η σκλαβιά του έγινε συνήθεια και έμαθε να ζει με αυτήν.

Η συνήθεια μπορεί να αποδειχτεί ακόμα χειρότερη και να μας οδηγήσει στην καταστροφή. Μου έρχεται στο μυαλό το παράδειγμα του βατράχου. Όταν τον έριξαν σε μια κατσαρόλα που το νερό της κόχλαζε, αυτός αμέσως πετάχτηκε έξω για να γλιτώσει. Όταν όμως την επόμενη φορά τον έβαλαν σε νερό με φυσιολογική θερμοκρασία και το άφησαν να θερμαίνεται λίγο-λίγο, ο δυστυχής κάηκε. Ο λόγος ήταν ότι συνήθιζε τη σταδιακή αύξηση της θερμοκρασίας, μη μπορώντας να αντιληφθεί τι θα έφερνε η αλλαγή αυτή στη ζωή του.

Έχετε ποτέ σας αναρωτηθεί πόσα πράγματα γύρω σας είναι εμπόδιο στα θέλω και στα όνειρά σας; Πόσες σκέψεις και συνήθειες σας κρατούν εγκλωβισμένους στις “έξυπνες” φυλακές της καθημερινότητας; Ξεκινήστε από σήμερα να κάνετε όνειρα, πιστέψτε τα και ακολουθήστε τα. Το χθες καλώς ή κακώς είναι παρελθόν. Διδαχτείτε από αυτό και σχεδιάστε το Μέλλον σας! Και μην ξεχνάτε το σημαντικότερο. Ζήστε το Σήμερα! Ζήστε αυτήν τη μέρα που ο Δημιουργός με αγάπη σας χάρισε. Πείτε “Ευχαριστώ”. Όσο συχνότερα λέτε τη μαγική αυτή λέξη, τόσο περισσότερο ευτυχισμένοι θα γίνεστε.

Αλλάζοντας τον τρόπο που σκέπτεστε, αυτόματα αλλάζετε και τον τρόπο που οι άλλοι σκέπτονται για εσάς.

7

7. ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ - ΜΕΝΤΟΡΕΣ

Στην Οδύσσειά του ο Όμηρος αναφέρεται στις περιπέτειες του Οδυσσέα κατά το δεκαετές ταξίδι της επιστροφής του από την Τροία στην Ιθάκη. Όταν ο μεγάλος αυτός ήρωας άφησε το παλάτι του για να πάει στον πόλεμο, ανέθεσε στον πιστό του φίλο Μέντορα τη διαπαιδαγώγηση του γιου του Τηλέμαχου. Παρόλο που έχουν περάσει σχεδόν τρεις χιλιετίες, το όνομα αυτό συνεχίζει να χαρακτηρίζει τον έμπιστο και σοφό σύμβουλο.

Οι μέντορες δεν βοηθούν τους ανθρώπους βραχυπρόθεσμα, δίνοντάς τους ελεημοσύνη. Οι μέντορες επιτελούν ένα πολύ μεγαλύτερο έργο. Βοηθούν τους ανθρώπους να βοηθήσουν τον εαυτό τους. Δεν δίνουν στον πεινασμένο ένα ψάρι για να το φάει, αλλά τον μαθαίνουν να ψαρεύει. Πρέπει όμως να επιθυμεί και αυτός να μάθει την τέχνη του ψαρέματος. Εύκολα μπορεί κάποιος να πάει ένα άλογο στην πηγή, δεν μπορεί όμως και να το αναγκάσει να πιεί. Όποιος έχει πραγματικά τη δίψα και την επιθυμία, θα βρει τον άνθρωπο που θα του δείξει το δρόμο. Μια παροιμία λέει: «Όταν ο μαθητής είναι έτοιμος, ο δάσκαλος θα εμφανιστεί».

Αν λοιπόν επιθυμείτε κάπου να φτάσετε, πρέπει να ζητήσετε τη βοήθεια εκείνου, που ήδη έχει πάει εκεί. Αν θέλετε να βγείτε σε μια ψηλή βουνοκορφή, επιδιώξτε να συμβουλευτείτε αυτόν που την έχει ανέβει. Για να γίνετε ένας εξαίρετος χειρουργός και να είστε χρήσιμος στους ανθρώπους, θα πρέπει εκτός από τις σπουδές σας, να εξασκηθείτε δίπλα σε κάποιον που θα σας διδάξει με την εμπειρία του. Αν θέλετε να μυηθείτε στον κόσμο των επενδύσεων, διαβάστε το βιβλίο “The Intelligent Investor” του Benjamin Graham. Αν θέλετε να κάνετε το χρήμα να δουλεύει για εσάς και όχι εσείς μια ζωή για το χρήμα, πρέπει να επιδιώξετε να γνωρίσετε ανθρώπους που το έχουν ήδη επιτύχει.

Όλους αυτούς να τους κάνετε φίλους σας. Ακόμα και αν δεν τους έχετε δει ποτέ, ακόμα και αν δεν ζουν, να κάνετε παρέα μαζί τους και να διδάσκεστε από αυτούς, διαβάζοντας τα έργα που έχουν αφήσει.

Να είστε επιφυλακτικοί σε όσους “τα ξέρουν όλα” και προτιμήστε εκείνους που αφιερώνουν περισσότερο χρόνο για να σας ακούσουν και λιγότερο για να σας δείξουν τι οι ίδιοι γνωρίζουν. Θα επανέλθω στον

Buffett γιατί είχε πει το εξαιρετικό: «Η Wall Street είναι το μοναδικό μέρος στον πλανήτη όπου οι άνθρωποι που οδηγούν Rolls Royce παίρνουν συμβουλές από ανθρώπους που χρησιμοποιούν το μετρό».

Οι σοφές συμβουλές είναι ωφελιμότερες από τα χρήματα γιατί με αυτές, όχι μόνο θα δημιουργήσετε τον πλούτο, αλλά και θα τον διατηρήσετε. Ο Ισοκράτης στις “Παραινέσεις προς Δημόνικον” είχε πει: “ Ἦγοῦ τῶν ἀκουσμάτων πολλὰ πολλῶν εἶναι χρημάτων κρείττω· τὰ μὲν γὰρ ταχέως ἀπολείπει, τὰ δὲ πάντα τὸν χρόνον παραμένει.”

8

8. ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΑΣ ΜΕΛΛΟΝ

Η χώρα μας για πολλά χρόνια ζούσε καταναλώνοντας πολύ περισσότερα από όσα παρήγαγε. Ο πλούτος πολλών ήταν επίπλαστος και στηριζόταν σε δανεικά χρήματα, που νόμιζαν ότι τους ανήκαν. Κοινοτικά κονδύλια δόθηκαν για ανάπτυξη και σκορπίστηκαν σε μη παραγωγικές δαπάνες. Οι τράπεζες έχουν μεγάλη ευθύνη εξαιτίας του ανεξέλεγκτου δανεισμού προς τις επιχειρήσεις και τους πολίτες, αλλά την ίδια και μεγαλύτερη ευθύνη έχουν και όσοι έπεσαν στην παγίδα του εύκολου χρήματος. Η κρίση όμως, που ξεκίνησε το 2008, ήταν τα αποκαλυπτήρια για όσους είχαν οικοδομήσει πάνω στην άμμο. Ο σοφός της Ομάχα είχε πει: “Μόνο όταν τα νερά υποχωρούν, όταν δηλαδή φεύγει η παλίρροια και ακολουθεί η άμπωτη, φαίνεται ποιός κολυμπάει χωρίς μαγιό”.

Το παγκόσμιο χρέος διογκώνεται απειλητικά και έχει φτάσει να είναι τριπλάσιο από το ΑΕΠ του. Τα κράτη, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις, δεν θα μπορούν στο άμεσο μέλλον να προσφέρουν όσα έχουν υποσχεθεί στους πολίτες τους. Τα καλά νέα της αύξησης του προσδόκιμου επιβίωσης δεν είναι και τόσο ευχάριστα για τα δημόσια συνταξιοδοτικά ταμεία. Σε συνδυασμό δε και με την υπογεννητικότητα, που στις ανεπτυγμένες χώρες αυξάνεται, το μίγμα αρχίζει και γίνεται εκρηκτικό. Όσοι δεν μεριμνήσουν θα βρεθούν σε αδιέξοδο.

Στην Ελλάδα το πρόβλημα έχει ξεκινήσει νωρίτερα γιατί, εκτός της αύξησης του αριθμού των ηλικιωμένων και της υπογεννητικότητας, υπάρχουν και άλλοι επιβαρυντικοί παράγοντες όπως η φυγή νέων στο εξωτερικό, η ανασφάλιστη εργασία, η υψηλή ανεργία, η παραοικονομία και η φοροδιαφυγή. Όλες οι παραπάνω αιτίες, που εμποδίζουν την ανάπτυξη της οικονομίας, έχουν γενεσιουργό αιτία την υψηλή φορολογία και την άνιση κατανομή φορολογικών βαρών στους πολίτες. Μόνο οι άμεσες ελληνικές και ξένες επενδύσεις θα μπορέσουν να ξαναδώσουν ώθηση στην απασχόληση και στην ανοικοδόμηση της οικονομίας. Για να έρθουν όμως ή να επιστρέψουν από τις βαλκανικές χώρες, επιβάλλεται να υπάρξει ένα δίκαιο και σταθερό φορολογικό καθεστώς, το οποίο δεν θα μεταβάλλεται από την εκάστοτε κυβερνητική πλειοψηφία.

Το εισόδημα των Ελλήνων έχει υποστεί μεγάλες μειώσεις και αυτό έχει αντίκτυπο στην κατανάλωση. Οι βίαιες αλλαγές, που θα έρθουν στις συντάξεις από το 2019, δεν προοιωνίζουν για κάτι καλύτερο. Οι άνεργοι και οι χαμηλόμισθοι έβρισκαν στήριξη στα εισοδήματα των γονέων και των παππούδων, κάτι που όμως δεν ταιριάζει σε μία οικονομία που θέλει να χαρακτηρίζεται υγιής. Οι συντάξεις θα μειωθούν, όπως συμφωνήθηκε με το τελευταίο μνημόνιο, στο 40% του μισθού από 90% και 100% που έφταναν σε κάποιες περιπτώσεις. Όσοι δεν προνοήσουν, θα πρέπει να ζήσουν με τα μισά από αυτά που ζουν σήμερα.

Παρά την πρωτόγνωρη όμως σε διάρκεια και βάθος ύφεση, που βιώνει η οικονομία μας, η Ελλάδα έχει πολλούς τομείς που μπορούν να την ωθήσουν στην ανάκαμψη. Ο τουρισμός και οι εξωστρεφείς επιχειρήσεις θα είναι οι μοχλοί αυτής της επανεκκίνησης και σε δεύτερο χρόνο η ανάπτυξη θα επεκταθεί και σε άλλους τομείς, όπως η πρωτογενής παραγωγή, το λιανεμπόριο, οι υπηρεσίες, η ψυχαγωγία και οι κατασκευές.

Εσείς, στο νέο τοπίο που δημιουργείται, καλείστε να φροντίσετε για το μέλλον σας και για το μέλλον των αγαπημένων σας. Να πάρετε αποφάσεις και να ξεκινήσετε τη δράση. Να εφαρμόσετε πειθαρχημένα το οικονομικό σας σχέδιο και να πετύχετε. Αν το θελήσετε, μπορείτε!

«Είτε πιστεύεις πως μπορείς να τα καταφέρεις είτε όχι, και στις δύο περιπτώσεις έχεις δίκιο.»

Henry Ford